

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

De S. Apollinare Archiepisc. Bituricensi In Gallia. Sylloge. De illius cultu,
tempore sedis, et Elogio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

sed hunc annum mendosum esse,

A 45 Si autem Dalmatius jam inde a prædicto anno Ludovici septimo oblatam a Stephano donationem sine ullo conscripto instrumento admisit, cur hic pactam loci S. Enimie instaurationem octavo nonove anno post nondum inchoaverat? Nondum tunc inchoasse, liquet ex eadem charta, in qua is ipse legitur cum eodem Stephano episcopo id temporis Romam profectus esse, quia volebat ante sacram præsentiam corporis beati Petri Apostoli auctoritate ac licentia Apostolica loci ipsius (S. Enimie) inchoare ædificia. Nec vero Stephanus Dalmatii octo annorum sequitium moraque in pacta instauratione notavit, sed laudavit studium animi illius, et industriam sollicitudinis erga ipsum locum, ad cuius nempe instaurationem, ut dictum est, volebat Romæ per accipiendum ibidem instrumentum se obstringere.

ex eodem instrumento colligendum videtur.

46 His de causis verisimillimum mihi apparet, mendum esse in anno vii regni Ludovici regis, pro quo si substituatur annus xiv vel xv, quem prostrenum aliæ notæ chronice in colce chartæ designant, objectæ difficultates evanescent, omniaque Stephani in eadem asserta naturali obvioque sensu cohærebunt hoc modo. Stephanus alterutro e dictis annis destructum fere S. Enimie locum Dalmatio obtulit, recusantique id oneris sine sæpe dicti instrumenti cautione admittere, cum certis conditionibus consensit. At quia tempus instabat, in qua * causa orationis Romam proficisci Stephanus parabat, maluit Dalmatius sese illi itineris socium adungere, ut promissam donationis chartam, Apostolica Agapiti II auctoritate firmatam, Romæ ante Apostolorum Principis sacram tumbam acciperet. Propositum laudavit Stephanus, et cum eo Romam profectus, illam, subscribente laudato summo Pontifice, eidem concessit in Nonas Maii, feria secunda, ac proinde anno Christi, ut diximus, 951, ad quem propterea loci S. Enimie prima donatio referenda est.

* imo quo

47 Ceterum prædictum S. Theofredi monasterium, cui præerat laudatus abbas Dalmatius, tom. II Gallie Christianæ auctæ col. 761 dicitur alias Calmeliacense, Gallice Saint Chaffre, et le Monastier Saint Chaffre appellari, esseque vetus atque insigne Benedictini Ordinis monasterium in diœcesi Aniciensi, ad Colansam fluvium, et radices montis Mesentii, tribus circiter leucis a civitate Anicio, seu Podio Velavorum, conditum. Hinc collige, cur eidem chartæ Gotescalchus Aniciensis episcopus, qui Romæ tunc forte aderat, subscriptus legatur; quia scilicet monasterium Calmeliacense, cui ea fiebat donatio, illius erat diœcesis. Is eo etiam libentius subscripserit, si ante aditum episcopatum abbas ejusdem monasterii Calmeliacensis fuerit, ut probabile putavit Dionysius Sammarthanus citati tom. Gallie Christianæ coll. 694 et 764. Ex eo autem donationis tempore locum S. Enimie etiam sæculo xvii mansisse in potestate Calmeliacensium, docet Mabillonius in Prætermisssos sæculi ii Benedictini pag. lx his verbis: Monasterium S. Enimie hodieque superest in Gabalis, non quidem abbatie titulo, sed prioratus conventualis Ordinis S. Benedicti: subjectum est abbatie S. Theofredi in Velaunis (Gallice: de saint Chaffre dans le Velai.) Observantia Regularis, cujus nullum vestigium in eo monasterio supererat seculo x, ibidem tunc restituta fuit, curante Stephano episcopo Mimatensi. Servantur hæcenus in eodem loco hujus Sanctæ reliquie, cujus festum in Albigeni et Gabalitano tractibus annuatim recolitur.

ACCITORE
C. S.
Notitia aliqua
monasterii
Calmeliacensis, cui
S. Enimie
prioratus

48 Idem hoc præsentis sæculo xviii asseruerunt Benedictini Occitanie scriptores tom. I anno 1730 Parisiensibus typis vulgato, in cujus pagina 332 sermone Gallico legitur: Monasterium S. Enimie hodieque superest in Gabalis, non quidem abbatie titulo, sed prioratus conventualis Ordinis S. Benedicti: subjectum est abbatie S. Theofredi in Velaunis (Gallice: de saint Chaffre dans le Velai.) Observantia Regularis, cujus nullum vestigium in eo monasterio supererat seculo x, ibidem tunc restituta fuit, curante Stephano episcopo Mimatensi. Servantur hæcenus in eodem loco hujus Sanctæ reliquie, cujus festum in Albigeni et Gabalitano tractibus annuatim recolitur.

E
hactenus sub-
jectus manet.

DE S. APOLLINARE ARCHIEPISC.

BITURICENSI

IN GALLIA.

SYLLOGE.

De illius cultu, tempore sedis, et Elogio.

AN. DCXI.
Hic Sanctus,
parum notus,
a Ghinio an-
nuntiatum
23 Julii,

Hic sanctus Bituricæ civitatis, quæ Aquitanie primæ metropolis est, Archiepiscopus tam parum notus est martyrologis, ut dudum hæsitaverim, utrum inter eos, qui certi cultus titulo locum sibi in Opere nostro vendicant, an solum inter Prætermisssos, recensendus esset. Nam, ut vetustiores martyrologos prætermittam, apud quos (si unum forte excipias) altum de eo est silentium, frustra illum, tum apud alios recentiores, tum apud Andream Scussayum in Martyrologio Gallicano, tum (quod majoris ponderis est) etiam apud ipsum Castellannum, diligentissimum San-

ctorum Gallie indagatorem, in Martyrologio Universalis quæres. Ex recentioribus tamen denuo excipie Constantinum Ghinium, qui in Natalibus sanctorum Canonicorum Apollinarem hunc, nescio, quo festivitatis titulo, ad diem 25 Julii annuntiavit his verbis: S. Apollinaris, episcopi xxix Bituricensis ecclesie, qui sedit annos novem, et post laudabilem vitam quievit in pace circa annum dclx.

2 Viderunt hæc Majores mei, dum Sanctos mensis Julii dabant; at cum solus Ghinius illum eo die xxiii haberet, alibique legerent, ejusdem Apollinaris memoriam recoli pridie Nonas Octobris censuerunt, eundem ad hunc diem differen-

in Hagiologio
Franco-Gal-
licæ 5 Octobris,

AUCTORE
C. S.

dum esse, ut de illo ageretur, si certiora de cultu gestisque ejus interea proferrentur. At in Hagio-
logio Franco-Galliæ, quod Philippus Labbeus
noster typis vulgavit, ejus memoria habetur die 5
Octobris hoc modo: Bituricas depositio sancti
Apollinaris, ejusdem civitatis episcopi. Annotata
hæc ibidem sunt inter Prætermisos, lectore pro-
pter allegatas eodem loco rationes ad hodiernum
diem 6 Octobris remisso. Eodem die 5 hujus mensis
illum obiisse, scribunt Anonymus scriptor Elo-
gii ipsius, ex Labbei nova Bibliotheca Mss. infra
recitandi, Joannes Chenu in Chronologia archie-
piscoporum Bituricensium, et Nicolaus Catherinus,
seu Catherinot, in Sanctuario item Bituricensi.
Majores quoque mei tom. II Januarii pag. 167 in
Commentario de S. Sulpitio Pio, ejusdem sedis
antistite, num. 16 promiserunt fore, ut de S. Apollinare
ad 5 Octobris diem ageretur.

in Calenda-
riis Breviarii
Bituric. die 4
et 6 hujus,

3 At vero, utut dies 5 hujus mensis ipsi for-
tasse fuerit emortualis, in nostro apographo Ms.
Calendarii, præfixi Breviario Bituricensi, aucto-
ritate illustrissimi Rolandi Hebert, archiepiscopi
Bituricensis, anno 1625 typis edito, ad diem 4
Octobris legitur: Apollinar. mem., sive Apollinaris
memoria, seu commemoratio. Contra in altero
pariter Ms. nostro apographo Calendarii
Propriorum Officiorum diœcesis Bituricensis de
S. Apollinare dicitur: Fit ejus memoria vi Octo-
bris. Huic posteriori consentiunt Claudius Robertus,
Sammarthani fratres, ac Dionysius item
Sammarthanus in sua quique Gallia Christiana,
quorum postremi hæc verba sunt: Ejus festum,
seu memoria agitur pridie Nonas Octobris. Hæc
me impulerunt, ut, non obstante martyrologorum,
atque ipsius etiam Castellani de hoc Præsule si-
lento, eidem hoc die (quoniam hactenus solum in-
ter Prætermisos in Opere nostro repositus fuit)
inter Sanctos Beatosque locum dandum stauerem.
Quod ne temere fecisse videar, allegata testimonia
paululum ponderemus.

quo die illum
damus,

4 Labbeus suum Hagioologion Franco-Gallicum,
prophetur in fronte, se excerptisse ex antiquo
Martyrologio abbatie S. Laurentii Bituricensis;
idemque ad calcem sic commendat: Auro contra
non carus eruditis omnibus esse debet vetustate
propemodum exesus, atque usu assiduo detri-
tus manuscriptus hic codex, ex aliquo antiquiore,
aut ejusdem Laurentiani monasterii, aut abbatie
S. Sulpitii, jam olim descriptus, et identidem
novis accessionibus locupletatus. Vellem,
ut eruditus ille editor ibidem addidisset, an S. Apol-
linaris annuntiatio una ex istis accessionibus
sit, nec ne; ita enim de ejusdem antiquitate evi-
dentiùs constitisset. Forte id ille præstiturus fuisset
in promissa ibidem Martyrologorum discrepantium
concordia, seu duodecim Observationum
libris ad Authenticum Franco-Galliæ Martyrolo-
gium, quos ego inter ejusdem Labbei Opera in
Bibliotheca Societatis nostræ non invenio recen-
sitos. Quam ob rem, quamquam merito dubitare
nequeam, quin ista quoque annuntiatio perperata
sit, superius de hoc Martyrologio loquens dixi:
Si unum forte excipias ex vetustioribus.

namquam
saltem anti-
quus certo
cultum.

5 Ejusdem Apollinaris corpus sacra in vene-
ratione Bituricæ habitum fuisse sæculo XVI, quo
scripsit laudatus anonymus San-Sulpitianus, ex
hiscæ ejusdem verbis certum est: Hujus venerabile
corpus futuræ resurrectionis gloriam expectat
in ecclesia divi Austrigisilli de Castro (apud
Bituricam) ubi magna populi devotione honoratur.
Denique ejusdem annum festum, seu sa-

cram memoriam Bituricæ recolit solitam fuisse, D
probat a me superius allegata Calendaria Bre-
viariorum Bituricensium; idque etiam testatus
Catharinus est, Bituricus ipsemet ac senator re-
gius sæculo XVII, ac denique Dionysius Sammar-
thanus, licet hic scire potuerit, Apollinarem a
Castellano fuisse omissum. Itaque sive casu, sive
certa de causa Apollinaris hic in Castellani alio-
rumque Martyrologiis locum non habeat, jam al-
legata me prudenter dubitare non permittunt,
quin ille legitimum cultum apud suos Bituricenses
jam antiquitus habuerit, quod satis est, ut inter
Sanctos Beatosque hic recenseatur.

6 Si modo illius gesta a me requiras, nulla,
quæ quidem noverim, exstant, præter ejusdem
Elogium in Patriarchio Bituricensi, seu Historia
archiepiscoporum Bituricensium, quam supra
laudatus Labbeus ex autographo, quondam mo-
nasterii S. Sulpitii Bituricensis, Ms. codicæ,
tom. II Novæ Bibliothecæ Manuscriptorum pag. 34
vulgavit. Illius auctorem Anonymum eruditus
editor San-Sulpicianum monachum fuisse cen-
suit, constatque, antiquiorem non esse sæculo XVI,
cum desinat in initio sedis Jacobi le Roy, qui ad
eam anno 1537 proventus fuit, teste Dionysio
Sammarthano tom. II Galliæ Christianæ col. 98.
An autem huic Anonymo alia antiquiora monu-
menta præluxerint, colligi nequit ex toto isto elo-
gio; atque hoc ipsum tale est, ut in insignes laudes,
omnibus Sanctis fere communes, potius excurrat,
quam peculiaris facta enarret. Cum tamen alia
omnino desint, illud ex Labbeo recudam, post-
quam de tempore sedis pauca præmisero.

Nulla ejus
Acta exstant,
præter Elo-
gium dan-
dum.

E

7 Laudatus Anonymus S. Apollinarem inter
S. Eustachium, seu Eustadium, sanctumque Aus-
tregisillum, vel Austregisilum, vigesimo nono in
Bituricensium præsulum serie loco reponit. Con-
sentiunt Joannes Chenu, et Claudius Robertus; at
Sammarthani fratres, vigesimum sextum ei locum
assignant; Dionysius Sammarthanus vigesimum
septimum, vel vigesimum octavum, cum duos ibi-
dem præmiserit loco vigesimo quarto, Felicem sci-
licet atque Remigium. Idem nihilominus omnes
conveniunt de Apollinare inter Eustachium et
Austregisilum medio reponendo. Quod ad Austre-
gisilum attinet, hunc Apollinari proxime succes-
sisse, constat ex ejusdem S. Austregisili Vita, ab
Anonymo coætaneo scripta, et ab Henschenio no-
stro ad diem 20 Maii data, in ejus cap. 2 sic
legitur: Decedente Biturigis Apollinare episcopo,
S. Austregisilus, in loco ejus electus, ab omni-
bus consensu regis subrogatur.

Sedit inter SS.
Eustachium
et Austregisi-
lum,

F

8 S. Austregisili sedis initium Henschenius in
Commentario dictæ Vitæ prævio ad annum 612
retulit, remisso lectore ad diem 6 Februarii in
Commentario de S. Amando Trajectensi episcopo,
ubi ex calculis ibidem adductis statuit, S. Eusta-
chium, proximum S. Apollinaris decessorem,
obiisse die ultima anni 602, Apollinarem vero,
cui novem anni episcopatus passim tribuuntur,
anno 611, utroque ultimo sedis, Eustachii atque
Apollinaris, anno incompleto. Consentientem hic
habuit Cointium, dissentientibus aliis, qui S. Eu-
stachii mortem anno 607 illigarunt. Ego ab
Henschenii Cointiique sententia minime receden-
dum puto, nisi certiora occurrerint ad diem
31 Decembris, quo S. Eustadius a Castellano in
suo Martyrologio Universalis annuntiat, ad-
scripto in margine pro illius anno emortuali,
Christi anno 607.

ab anno 603,
usque in 611;

9 Secuti hi fuerè dandi Elogii auctorem, qui non usque in
S. Apollinaris episcopatus tempus sic descripsit: annum 615.

Sedit

A Sedit autem idem sanctissimus patriarcha Apollinaris novem annis ab anno Christi DCVII ad annum DCXV, presidente Romæ beato Papa Bonifacio, qui a Phoca cæsare obtinuit, ut templum Romæ, quod Pantheon dicebatur, in ecclesiam sanctæ Dei Genitricis, et omnium Christi Martyrum, consecraretur, regnantibus in Francia Clothario secundo, Theodoberto et Theodorico. *Personæ hic memoratæ apprime conveniunt sententiæ Henschenianæ; anno enim 611 mense Octobri S. Bonifacius IV agebat annum Pontificatus sui duodecimum, regnabantque tunc Clotarius II in regno Suessionensi, Theodobertus II in Austria, et Theodoricus II in Burgundia. Contra vero anno Christi 615 jam obierat S. Bonifacius, saltem a mense Maio: Theodobertus autem ab anno 612, Theodoricus a 615; solusque tunc supererat Clotarius II, Francorum monarcha. Quantum ergo adscriptæ principum notæ obsunt vel ipsi Anonymo, reliquisque S. Apollinaris obitum anno 615 illigantibus, tantum favent Henschenio, quocum proinde annum 611 omnino retinendum esse putamus.*

B Sacra illius ossa a Calcei-
nistris dissipata dicuntur.

B 10 Jam dixi, eodem teste Anonymo, S. Apollinaris corpus in ecclesia S. Austregisili jacuisse, magnaque cum devotione a populo ibidem honorari solitum fuisse. Sita est hæc ecclesia extra muros civitatis, S. Austregisili de Castro, Gallicæ Saint Otrille du chateau appellata, de qua consulti potest Dionysius Sammarthanus tom. II Galliæ Christianæ, col. 118. Haud scio, si quid reliquiarum S. Apollinaris ibidem alibive superstit, dicente laudato Sammarthano col. 16: Jacuitque (S. Apollinaris) diu in ecclesia S. Austregisili de castro secus muros Bituricensis: at sacra ejus ossa dissiparunt Calvinistæ anno MDLXII.

ELOGIUM

Auctore Anonymo, monacho San-Sulpitiano in suburbano Bituricensi.

C Ex Nova Bibliotheca Mss. Philippi Labbei tom. II, pag. 34 et sequenti.

Doctrina ac humilitate insignis, a

Vigesimus nonus a præfuit S. Apollinaris, ornatissimæ sapientiæ vir, qui et summæ ac singularis prudentiæ virtute pollens impositam sibi regendarum animarum curam, traditumque ministerium, tranquillo semper animo disposuit. Erat namque natura lenis et placidus, simulque non mediocriter eruditus: cui etiam in summo honore constituto (quod in illo æque laudari ac mirari debet) summa inerat humilitas; sed Deo circa illum magnifice operante, honoris celsitudinem toto conamine reprimenti magis ac magis famulabatur ad gloriam admiranda ejus modestia, qua nimirum ita majestatis suæ fascies deprimebat, ut tamen Apostolicæ gratiæ auctoritatem retinens, non vilis, sed humilis appareret.

2 Præterea sanctissimus Vir, divina perfusus gratia, ita igne charitatis (cujus pennis ad excelsa virtutum culmina sublimer est evectus) ardebat, ut non solum ipsa charitas interius hæreret ejus in corde, sed etiam exterius legeretur in facie; et quia studebat amore potius regere, quam terrore dominari; videbatur ab omnibus non minus amari, quam timeri; atque ob hoc fiebat, ut quæque ab sancto Præsule inuncta quisque non coactus, sed voluntarius impleret. Adde, quod tanta inter Patrem et filios dilectionis connexio erat, ut etiam dolores Patris suos filii putarent, et pius Pastor talem se eis exhibebat, ut ipse omnium passiones, infirmitatesque singulorum, suas crederet, tanquam proprias fletet.

AUCTORE MONACHO SAN-SULPITIANO. amore potius, quam terrore suos regit,

3 Denique ipso sacris documentis ad amorem vitæ perennis fidelem ac devotum gregem largiter invitante, omnes doctrinam ipsius, quam audierant, et exempla, quæ viderant, ingenti fidei affectu imitari studebant. Quod si quemquam ad salutem suam minus ejus exhortatio permoveret, ille, prout uniuscujusque naturæ moribus congruere noverat, nunc secreto, nunc palam, nunc severus, nunc blandus, vivida oratione constringebat. Efficax nempe erat principibus ad correctionem, clericis ad directionem, plebibus ad eruditionem, nocentibus ad timorem, afflictis ad solatium. Huc accedit, quod, dum pauperes, peregrini et hospites maxime illi curæ forent, atque eos omnes cum ingenti gaudio et alacritate susciperet; frequens ad eum confluebant e diversis partibus inopum multitudo, quorum subventioni quicquid habere poterat deputans, nil sibi, nihil suis, præter præsentium dierum victum et vestitum, reservabat; ita ut interdum (apud ipsum solafide manente integra) tota ejus exhausta sit substantia.

verbis et exemplis, monitis et elemosynis

4 Inter hæc dum suscipiendus hic Antistes sua æmulatione ad sobriam et pudicam vitam omnes cohortaretur, incredibile memoratu est, quanto religionis studio adoleverit Biturigen- sium civium pietas et devotio in Deum, amor et compassio erga proximum, sollicita custodia legum; quanta etiam tranquillitate. Deo propterea facto illis propicio, læti ac securi cuncti provinciales pacem agitabant. O felix Bituria, quæ tantum nacta es Patrem, Apostolici spiritus vigore, et vultus honore radiantem! Quod si quæretur, quare iste Christi Confessor gloriosus virtutum signa exterius non ostendit; id dabitur responsi; quum siquidem majus sit habere virtutes, quam signa exhibere virtutum; atque tota ejus vita virtutibus plena fulserit, ipsa plane in qualibet sui parte pro magno est miraculo reputanda.

omnes erudiens, magnos fructus refert, nullis tamen editis miraculis.

5 Cæterum appropinquante vocationis ejus tempore, et ipsum diræ febris ardore jam ad exitum perurgente, convenerunt ad eum dilectissimi ex clero discipuli cum multis de populo civitatis, ut illius sanctæ animæ, mox de ergastulo carnis egressuræ, suas animas commendarent, extremamque pii Patris benedictionem filiorum more perciperent. Quibus Vir Dei, de contemptu vitæ præsentis, et appetitu futuræ beatitudinis accuratum sermonem faciens, postremum hæc intulit: Fratres charissimi, nemo indulta penitentiae tempora parvipendat; nemo curam sui, dum valet, bene agere negligat: tamen spei vestræ anchoram in æterna patria figite, intentionem mentis in vera luce solidate, pacem servate, veritatem diligite; et Deus pa-

Postrema suis monita tradit.

AUCTORE
MONACHO SAN-
SULPITIANO.

cis semper erit vobiscum. Amen. Deinde quum eos pius Pater ubertim flere conspiceret, ait: Quid vos, o filioli, nimis sic movet transitus, mihi tam necessarius? Nolite, quæso, mœrere ulterius, quia hoc non est mors, sed transitus, quo Christus Dominus vocat, quem paratum invenerit: non est igitur in præsentî, quod lugentis, quum me paratum videatis.

beneque pre-
catus, mori-
tur, et hono-
ratur.

6 Post hæc Vale dicens omnibus, insolito quodam fervore spiritus oratione profusa, eis benedictionis munus impendit, sicque vivificis munitus Sacramentis spiritum inter verba orationis efflavit tertio Nonas Octobris anno Dominicæ Incarnationis DCXV. b. Hujus venerabile corpus futuræ resurrectionis gloriam expectat in ecclesia divi Austregisilli de Castro, ubi magna populi devotione honoratur c. Sedit autem idem sanctissimus patriarcha Apollinaris novem annis ab anno Christi DCXVII ad annum DCXV d.

b

c

d

præsidente Romæ beato Papa Bonifacio, qui a Phoca cæsare obtinuit, ut templum Romæ, quod Pantheon dicebatur, in ecclesiam sanctæ Dei Genitricis et omnium Christi Martyrum consecraretur e, regnantibus in Francia Clothario secundo, Theodoberto, et Theodorico.

ANNOTATA.

a Vide dicta superius num. 7.

b Imo 611, ut supra dictum est.

c Ad Syllogam præviam num. 10.

d Imo, ut ostendimus, ab anno 605 usque in 611.

e S. Bonifacius IV Papa colitur die 28 Maii, ubi de illo, consecratogue sub sanctissimæ Dei Genitricis omnium sanctorum Martyrum invocatione Romano Pantheo actum est.

DE S. MAGNO, EP. OPITERGIENSI, E

B

DEINDE HERACLENSI, CONF.

FORTE HERACLEÆ IN DITIONE VENETA.

J. G.

SYLLOGE.

Sancti in Martyrologiis recentioribus annuntiationes: corporis ex Heracleensi urbe translatio: Sancti cultus solemnissimus. Natales ejus, gesti episcopatus Opitergini ac dein erecti Heracleensis epochæ, octo ecclesiarum Venetiis facta erectio, et emortualis locus tempusque discutiuntur.

FORTE SUB
ANNUM DCLX.
S. Magni epi-
scopi, quem
Maurolycus
Heracleæ,

C

Hunc sanctum Antistitem, quem Petrus de Natalibus in Catalogi sui Appendice cap. 17 non tam nomine, quam effectu, seu rebus præclare gestis Magnum compellat, martyrologorum veterum seu classicorum nullus, quod sciam, in suos Fastos intulit. Ex recentioribus, quos novi, primus hoc die, at nimum parce illius meminuit Florarii nostri, anno 1486 conscripti, auctor his verbis: Item sanctorum confessorum Magni episcopi et Dulcis (seu Dulcidii, de quo in Prætermissis hoc die egimus) Agannensis (imo vero Aginnensis) episcopi. Subsecutus eum est Maurolycus, qui eodem hoc die non modo emortualium Sancto locum assignavit, sed et unius urbis, cui episcopus præfuit, nomen, ipsamque ejus corporis Venetam translationem suæ annuntiationi inseruit: Heracleæ, inquit, in sinu Hadriæ, Magni, ejus urbis episcopi, Venetiis in æde sancti Hieremias tumulati anno Salutis MDCVI.

alii vero Opi-
tergii annun-
tiant,

2 Verum neque ipse Maurolycus omnia, ut jam mox innui, quæ de S. Magno annuntiantur, hoc suo elogio complexus est; siluit quippe de Opitergino ejus episcopatu, quem præter antiquam, licet aliqua ex parte, ut infra patebit, minus accuratam, Opiterginæ ecclesiæ inscriptionem, variosque auctores, infra etiam laudan-

dos, ei etiam adscribere videntur Galesinius et hodiernum Martyrologium Romanum; et sic quidem, ut ex utriusque annuntiatione eum Opitergii defunctum fuisse crederes: qua quidem de re postea sermo erit. At Galesinii annuntiationem nunc audiamus: Opitergii in Carnis, sancti Magni, episcopi et confessoris: cujus corpus, Venetias translatum, pie religioseque in basilica sancti Hieremias reconditum est. Audiamus et Romani Martyrologii verba: Opitergii, S. Magni, episcopi, cujus corpus Venetiis requiescit, nempe in ecclesia S. Hieremias, in quam hoc die anno 1206 translatum fuisse ex Petri de Natalibus Appendice adjectæ Martyrologio Romano annotationes testantur.

5 De hac translatione, ut ne, quæ ad Sancti cultum faciunt, sejungere alias cogamur, utque eadem opera jam mox dicta illustrentur, erudite pro suo more disserentem hic sistere visum est illustrissimum reipublicæ Venetæ senatorem, Flaminium Cornelium, qui Decade x Monumentorum ecclesiæ Venetæ pag. 447 de Sanctorum reliquiis, in æde S. Hieremias sacra assertatis, agens, quarto loco recenset corpus S. Magni, civis Altinatins, Opitergii primum, mox Heracleæ episcopi; ac dein factam Venetias ejus corporis translationem his verbis complectitur: Venerabiles sanctissimi Antistitis exuvia Venetias deportatæ fuerunt anno

sacrum cor-
pus anno 1206
Venetias dela-
tum,